

Er skønhed en politisk nødvendighed? Interview med Helga Zepp-LaRouche

Fr. Zepp-LaRouche er en af verdens førende eksperter i den tyske digter Friedrich Schiller, der har lagt navn til Schiller Institutet, som hun stiftede i 1984.

Det følgende er en oversættelse af udskriftet af LPAC's Paradigm Show den 13. januar 2016, hvor Helga Zepp-LaRouche interviewes af Megan Beets fra Videnskabsteamet.

Hele videoen med interviewet kan ses her:

<https://www.youtube.com/watch?v=jEFj2uvHuiM&index=2&list=PLM6byG9IYiEQbbSRCbTSaYCvd1cABokFG>

Megan Beets: God aften. Det er den 13. januar, 2016, og jeg vil gerne byde alle velkommen til denne uges New Paradigm Show. Jeg er Megan Beets, og med mig i studiet i dag har jeg Helga Zepp-LaRouche.

Helga Zepp-LaRouche: God aften.

Megan Beets: Jeg vil blot sige et par ting. Vi befinder os i en særdeles ildevarslende, global situation. Det globale finanssystem er nu gået helt ind i den endelige kollapsfase, og uden Franklin Roosevelts Glass/Steagall-lov står vi over for den totale ekspropriering af befolkningen og en stigning i dødsraten. Vi har allerede set dette ske i Grækenlands tilfælde og flere steder i USA. Dette er, hvad du og din mand har advaret imod. Med mindre vi får et fuldstændigt nyt system, står verden over for en kollapsfase ned i en Mørk Tidsalder.

Dette går hånd i hånd med en reel optrapning af faren for krig, og vi har set dette i den voksende provokation imod Kina, med den situation, der opstod omkring Nordkorea i denne uge. Verden er virkelig eskaleret til et punkt, hvor afgørelsen er dramatisk. Vi må, i de kommende timer og uger, afgøre, i hvilken retning, verden ønsker at gå.

Som du og din mand har sagt, så er der ingen praktisk måde at løse denne krise på. Hr. LaRouche har mange

gange sagt, inkl. i går i diskussionen med Komiteen for Politisk Strategi, at udelukkende kun nedlukningen af Det britiske Imperium kan redde menneskeheden. Og du har selv mange gange sagt, lad os sige det sådan, at menneskeheden må beslutte sig til at bryde med det nuværende system og indlede et fuldstændigt Nyt Paradigme, der bygger på helt andre principper.

Jeg tror, at den almindelige befolkning er ved at få en stærkere og stærkere fornemmelse af dette, at menneskeheden ikke kan fortsætte ad den samme vej som hidtil, og at vi må have noget nyt. Jeg tror imidlertid, at folk ofte har meget vanskeligt ved blot at begynde at tænke over, hvad det nye system kunne være, hvordan det kunne, eller burde, være. Og det er, hvad jeg virkelig gerne vil diskutere med dig i dag. Hvilke principper er stærke nok til at bære menneskeheden ind i en skøn, ny fremtid?

Jeg mener, at Friedrich Schillers ideer er afgørende i denne henseende, især for vores amerikanske publikum, for hvem han er næsten fuldstændig ukendt. Men Schiller er altså en person, som du har haft et nært kendskab til, siden du var ganske ung, og han er en person, omkring hvis ideer du har opbygget mange af dine egne tanker og meget af dit meget vigtige, succesfulde politiske arbejde i løbet af de forgangne årtier. Derfor har jeg inviteret dig i dag for at få en diskussion om dette.

Lige et par oplysninger til vores publikum. Friedrich Schiller blev født i 1759 i Tyskland, meget nær ved Stuttgart. Han døde i en ung alder, i 1805, i Weimar, Tyskland. Man mennesker kender Schiller, om ikke for andet, så for hans store digt, *An die Freude, Ode til glæden*, som Beethoven satte sin berømte musik til i sin *Niende Symfoni*.¹ Men Schiller var ikke blot poet, og det mener jeg, vi vil komme ind på. Han var også en stor skuespilforfatter, en stor historiker, en stor filosof og, som du siger, en stor psykolog.

¹ Se Schiller Institutets Specialrapport (dansk): »Beethovens årtier lange kamp for den Niende Symfoni«, <http://schillerinstitut.dk/si/?p=10917>

Det, jeg finder mest slående i alle Schillers værker, er hans fuldstændige helligelse til ideen, at det ikke alene er muligt, men nødvendigt at skabe et samfund, der er moralsk, retfærdigt og godt, og at bevæge menneskeheden frem til sin manddom, hvis vi tænker på nutidens vanvittige krig mellem en Mørk Tidsalder og en renaissance, så er pubertetens kvaler måske over menneskeheden, men det er muligt for menneskeheden og lægge dette stadium bag sig og bevæge sig ind i sin manddom.

Men jeg tror, at denne idé, især for folk, der lever i det transatlantiske område, ligger så fjernt fra det, de ser omkring sig, at det er vanskeligt overhovedet at fatte, at dette skulle være muligt. Og hermed vil jeg gerne give dig ordet for at høre, om du har noget at åbne op med.

Helga Zepp-LaRouche: Det menneskebillede, som Friedrich Schiller udviklede på den skønneste måde, så kender jeg ingen tænker, internationalt eller i nogen kultur, der, ud fra mit synspunkt, har udtænkt et skønnere billede af, hvad mennesket kan være. I betragtning af, at vi lever i en mørk tidsalder, som du korrekt netop nævnte, hvor barbari og degeneration er fremherskende, så mener jeg, at han sandsynligvis er den modgift mod dette, som vi omgående har brug for. For da den Franske Revolution slog fejl, havde man den Amerikanske Revolution, og det var, hvad alle store republikanere så hen til, og de håbede, at de kunne vælte det oligarkiske system i Europa, med den Amerikanske Revolution som model.

Begyndelsen af den Franske Revolution bevægede sig fuld af håb i denne retning, men da den jakobinske terror så tog over, forsvandt dette håb. På dette tidspunkt skrev Schiller de Æstetiske Breve, for han sagde, »Hvordan kunne det gå til, at et så svangert øjeblik, så fuld af håb, kunne mislykkes?« Han udviklede så ideen med en æstetisk opdragelse af mennesket, for han sagde, »Et stort øjeblik havde fundet et lille folk«. Den objektive betingelse for politiske forandring var til stede, men den subjektive, moralske betingelse manglede, og derfor, sagde han, »Fra nu af må alle forbedringer i politik komme gennem forædling af individet«.

Det er en af mine dybeste overbevisninger for nutiden, at, hvis man ikke gør folk til bedre mennesker, så er der ingen måde, hvorpå man kan forbedre den politiske situation. For man kan have forskellige demokratiske arrangementer, forskellige koalitioner, men hvis folket blive værre, og det bliver værre i øjeblikket, så peger pilen for udvikling nedad. Så Schiller sagde i disse Æstetiske Breve, »Men hvor skal forbedringen af folket komme fra, når regeringen er fordærvet?« Det er helt sikkert en tilstand, vi har i dag, »og hvis masserne er degenereret og lastefulde«, og det er også en tilstand, vi har i dag.

Han kom så frem til det for nogle mennesker meget overraskende svar, at den eneste måde, hvorpå man kan få bedre mennesker, der forædler sig selv, er gennem stor, klassisk kunst. Det er præcis denne konklusion, vi er kommet frem til, at man må appellere til denne højere identitet i menneskesindet, som ethvert menneske kan få. Det var en anden af Schillers ideer, hvor han sagde, »Hvert menneske har et ideelt menneske i sig, og det hans eller hendes store opgave i livet at opfylde dette

store potentiale og gøre dette ideelle menneske, der potentielt set findes i enhver, identisk med det faktiske menneske.« Jeg finder også, at dette er et meget smukt svar på ideen om, hvorfor er vi her? Hvorfor er vi på planeten Jord? Hvad er formålet med vores eksistens? At forbedre os selv, så vi bliver så meget lig dette idealmenneske i os som muligt, og dernæst bruge dette til at forbedre menneskehedens progression generelt, som er et af de andre mål, Schiller opsatte. I det meget smukke skrift om Solons og Lykurgus' love sagde han, at menneskehedens formål er progression, hvilket er meget enkelt, men jeg tror ...

Beets: Men det er meget kontroversielt for nutiden.

Zepp-LaRouche: Åh, ja. Men jeg er lige så entusiastisk omkring Schiller, som jeg var, da jeg var en skolepige! [latter]

Beets: Jeg er lidt usikker på, hvad mit næste spørgsmål skal være. Jeg prøver dette: I 1984 stiftede du Schiller Institutet, og et af stiftelsesdokumenterne var menneskets umistelige rettigheder, som var en let bearbejdet version af Den amerikanske Uafhængighedserklæring. Siden da har du, med Schiller Institutet, udført et enormt politisk og kulturelt arbejde i lande i hele verden, og ikke kun i de såkaldte vestlige lande. Kan du sige noget om, hvilken betydning, det har haft, at du har baseret Schiller Institutet og det politiske arbejde på Schiller, og hvad det har medført.

Zepp-LaRouche: Jamen, ideen med Schiller Institutet var at stifte et Institut, der havde til formål at forbedre relationerne landene imellem, for jeg mente, at situationen landene imellem var forfærdelig. Det er baseret på undergravning, på kup, på interventionisme, på alle mulige frygtelige ting. Jeg havde så den idé, at der kun er én måde, hvorpå man kan have en udenrigspolitik, der er passende for menneskets værdighed, og det er ved at relatere til den andens bedste tradition.

Med andre ord, så, når jeg relaterer til amerikanere, så ønsker jeg at relatere til Lincoln eller John Quincy Adams, eller nogle af de store præsidenter. Når folk relaterer til Tyskland, ønsker jeg ikke, at de skal reducere historien til 12 år af det laveste [Hitler-Tyskland, -red.], men jeg ønsker, at de skal tænke på højdepunkterne med [Nicolaus] Cusanus, [Johannes] Kepler, [Gottfried Wilhelm] Leibniz, [Friedrich] Schiller og [Ludwig van] Beethoven – og det samme med alle andre lande. Da jeg dernæst tænkte, hvem vil være den bedste person til at navngive denne idé, så fandt jeg, at det var Friedrich Schiller. Jeg mener, at selve ideen om menneskets æstetiske opdragelse som den absolut vigtige bestanddel for verdenspolitik i dag, er lige så aktuel, som den var dengang.

Beets: Kan du sige lidt mere om, hvad æstetisk opdragelse er? Hvad betyder det, og er Schiller den eneste, der har talt om det?

Zepp-LaRouche: Nej, det er ikke helt rigtigt. Ideen om æstetisk opdragelse udviklede sig langsomt. Det var faktisk et modargument imod Aristoteles, i realiteten, for Aristoteles sagde, at skuespilleren skulle gå på scenen og udspille sine følelser. Når han spiller en vred person, skulle han være vred, når han var ophidset. Når han spiller en trist person, skulle han være ked af det. Den retoriske skole udvikledes ud af dette, og de sagde, nej, dette behøver ikke at være sandt; det skal bare være overbevisende. Og ser man på politik i dag [latter], så vil jeg ikke nævne visse præsidentkandidater i USA, men de gør dette. De aktiverer disse store følelser, og folk falder for det. Det handler om, hvordan man bruger retorik til at appellere til tilhørernes sanser? Men det behøver ikke at være sandt. Og den æstetiske opdragelse var i realiteten det modsatte. Den sagde, at man må udvikle det indre menneske; man må udvikle den sjælelige frihed, der er styret indefra. Man må opdrage folk til at blive skønne sjæle.

Da jeg var en ung kvinde, eller pige, i skolen, var jeg virkelig hypnotiseret af denne idé med en skøn sjæl. For jeg så mig omkring og så, at alle disse piger var optaget af, hvordan de så ud, hvor meget sminke de skulle bruge, eller hos drengene, hvor store skulle deres biceps være, og al den slags. Men hvem kerer sig om deres sjæls skønhed?

Og Schiller havde denne idé om, at man kan opdrage ikke alene sin hjerne, sit intellekt, men at man gennem skønhed kan opdrage sine følelser, så man sluttelig, når man når målet, eller tilnærmelsen til en skøn sjæl, så kan man blindt forlade sig på sine følelser, for de vil aldrig fortælle dig andet, end hvad fornuften byder dig. Schillers definition af en skøn sjæl var den, at det er en person, for hvem frihed og nødvendighed, pligt og lidenskab er én og samme ting. Og senere siger han så, at den eneste person, for hvem denne tilstand er gældende, er geniet. Han sagde imidlertid, at alle mennesker kan blive genier. Det er virkelig skønhed.

Dette kom fra denne meget dybtliggende, anti-oligarkiske overbevisning. Så vidt jeg ved, var Schiller sandsynligvis en af de første personer, hvis ikke den første, generelt, der differentierede mellem det oligarkiske system og det republikanske system. Jeg har allerede nævnt hans skrifter om Solon og Lykurgos, hvor han beskriver Solon som modellen for staten baseret på naturlig lov, på menneskets almene vel, på mennesket i centrum, i sammenligning med Sparta, den oligarkiske model, hvor man har en lille elite, der underkuer masserne. Han havde denne idé, at, hvis hvert menneske blev en skøn sjæl, eller bliver et geni, så vil oligarki forsvinde, for så vil folk være selvstændigt tænkende og styret indefra. Det er for øvrigt det, der er størst mangel på i dag. Folk har fuldstændig glemt at være selvstyret, selvstændigt tænkende, den indre frihed er ikke ... Folk beklager sig over alle mulige former for eksternt tyranni og diktatur osv., men jeg mener, at det største tyranni er, at man er ude af stand til at være indrestyret. Som jeg sagde, så kender jeg ingen, der er så optaget af dette, denne idé med den indre frihed. Og frihed; han definerer skønhed

som den synlige frihed, og jeg mener, at dette er meget vigtigt for nutiden.

Beets: Kan du sige mere om dette, den synlige frihed?

Zepp-LaRouche: Schiller havde en idé om skønhed, der var meget adskilt fra sanselig oplevelse. Han sagde, at der må være en tilstand af skønhed, der grundlæggende set er en idé baseret på fornuft. Og det er ikke, som den Engelske Oplysningstid siger det, nemlig, at en idé skulle komme fra en destillering af sanselig oplevelse. I den Engelske Oplysningstid havde man grundlæggende set den idé, at et menneske fødes som en *tabula rasa*, en blank tavle, og så slår man hovedet mod en mur, og det er så en oplevelse [latter], og ud af det skaber man så en idé, hvilket jo er noget latterligt.

Men Schiller sagde, nej, der må være en idé om skønhed, så når man finder noget smukt i virkeligheden, og det er sammenfaldende, ja, så er det et heldigt sammentræf; men det betyder ikke, at denne idé om skønhed kommer fra den sanselige oplevelse. Og ideen om frihed i det synlige er præcis sammenfaldende med denne idé om en harmonisk udvikling.

For [Emmanuel] Kant var meget fremtrædende i slutningen af 1790'erne, hvilket var den tid, hvor Schiller skrev mange af sine æstetiske skrifter. Kant havde denne idé om, at man måtte have en Moralsk Lov, det såkaldte kategoriske imperativ, der gik ud på, at man ikke burde gøre noget, som man ikke ønskede gjort mod én selv, og at man ligesom skulle have nogle regler, som man adlød.

Dette oprørte Schiller meget, for han sagde, vi, der elsker frihed så højt, vi ønsker ikke engang at se på den procedure for, hvordan en person tvinger sig selv til at være moralsk, uh ha! Jeg skal være moralsk. Folk går så i kirke, og de siger, jeg skal være moralsk, og om mandagen betar de sig lige så svinsk som om lørdagen. Men Schiller sagde, at det grundlæggende set er den indre overbevisning, der bør lede én. Og skønhed er både sanselig og behager selvsagt sanserne, men det er også følelser født af fornuft. Så skønhed er med til at opdrage ens følelser, og han havde den idé, at kunst, der ikke er skøn, ikke burde kaldes kunst, fordi det ikke er kunst, for kun, hvis det er skønt, hæver det folk op. Og det er jeg enig i. Det er heller ikke den populære opfattelse i dag, men jeg er fundamentalt enig i det.

Beets: Ja. Det er meget modsat den populære anskuelse, men jeg tror, at det handler om noget, jeg tænkte på, og som er, at det du siger, og som Schiller siger, om den mulighed, at alle i samfundet kan stræbe efter, og også opnå, genistadiet, og at der i alle findes et potentiale for, at hans eller hendes impulser kan komme i overensstemmelse med det gode, med fornuft. Det virker som en umulig idé, når man ser sig omkring i samfundet i dag, men jeg mener, at det, du bringer op om kunst og kultur generelt, er noget samfundsmæssigt. Det er noget, der deles som en identitet af en hel kultur og et helt folk og giver en fornemmelse af den vej, ad hvilken man kan opdrage folkemasser til dette niveau.

Zepp-LaRouche: Jeg mener, at betydningen af stor kunst virkelig er meget, meget vigtigt, for man har i dag en kultur, der går fra grim til hæslig, og hver gang, man tror, at, nu er bunden nået, så kommer der en eller anden pervers satanist med noget endnu værre. Jeg mener, at dette virkelig er med overlæg. Det er en del af et oligarkisk system, for man havde det i det Romerske Imperium, med cirkus, med amfiteater, hvor de kristne blev kastet for løverne, eller hvor gladiatorerne kæmpede, og så spurgte Kejseren, om denne person skulle leve eller dø, og folk kunne vise tommelen op eller ned og bestemme, om personen skulle dræbes. De gjorde dette med overlæg for at få folk ind i en feudaltilstand, for ved at deltage i et sådant mord, hvad det jo *de facto* var, ville man gøre folk værre, og man kunne således kontrollere dem.

På den anden side har man klassisk kunst, og i musik er det meget åbenlyst, men også i stor digtekunst, i billedkunst, i arkitektur, i opførelse af byer, i praktisk talt enhver kunstform. Man gør det, at man her appellerer til den evne i det menneskelige intellekt, hvor kreativitet, evnen til at være skabende, findes. Det er grunden til, at store videnskabsfolk – jeg kender ingen undtagelse – altid var udøvende musikere, lyttede til musik, og det ville øge deres evne til at danne hypoteser. For kreativitet er, når man må tænke over noget, der hidtil ikke fandtes. Så man må omstille sin hjerne til den form for legende tilstand, hvor man er villig til at tænke noget, der ikke findes i den nuværende mængde af viden. Når man følger de store, musikalske kompositioner, eller man studerer stor, klassisk drama, eller man ser på digte, klassiske digte, ikke blot da-da-isme eller nogle tilfældige sætninger, men stor, klassisk poesi, så er det ekstremt vigtigt, hvis man tænker på, hvad forskellen er på prosa og digt. Digtets betydning ligger ikke i prosaen, og det tvinger intellektet til at danne dette højere idémæssige niveau, som er det uhåndgribelige, dette, der ikke har nogen vægt, ingen dimension, disse ting, men det er effektivt. Ideer er det mest effektive i hele universet. Og stor kunst er det, der gør intellektet i stand til at tænke disse skønne ting, der kaldes ideer.

Beets: Jeg har netop læst Humboldts redegørelse for udviklingen af Schillers intellekt, og han taler om det øjeblik i digtet, hvor man ikke længere kan regne meningen ud ved hjælp af ordene. Det eneste, der er tilbage, er for forestillingsevnen at foretage et spring, et magtfuldt spring i hypotese til præcis dette nye begreb, som du diskuterer. Kun digt og kunst kan gøre noget sådant.

Zepp-LaRouche: Ja.

Beets: Lad mig nu spørge dig om dette, for, i de Æstetiske Breve bruger Schiller et begreb, der ikke på samme måde findes i det engelske sprog, men det tyske ord er *Empfindungsvermögen (følsomhed; indfølelsesevne)*. Det kan oversættes på flere måder. Én er evnen til at føle, eller evnen til at lade sig bevæge af følelse, måske. Men Schiller sagde, at det er det, der mangler mest i kulturen. Sandhed i kulturen vil ikke komme fra mere viden

eller information. Det skal findes i indfølelsesevnen. Så jeg tænkte på, om du kunne forklare amerikanere mere om dette begreb.

Zepp-LaRouche: Schiller sagde på et andet tidspunkt, at de fleste mennesker i moderne tid, og dette er altså 200 år siden, var ligesom forkrøblede planter. Hvis man nogensinde har forsøgt at dyrke planter, ved man sandsynligvis, at, hvis man giver dem for meget lys, så bliver planterne lange og tynde. Giver man dem for meget gødning, dør de. Får de for meget eller for lidt vand – den forkrøblede plante er en person, der har udviklet måske et aspekt af sin potentielle personlighed, men ikke har en harmonisk udvikling. Det, der derfor mangler, er, at, folk kan være dygtige inden for et felt, de kan være gode ingeniører eller gode forskere, eller gode hvad som helst, men de har ikke evnen til at absorbere verden i sin helhed i deres eget væsen, for slet ikke at tale om universet. Schiller sagde grundlæggende set, at det er en egenskab, der ... Jeg har forsøgt at finde et godt, engelsk udtryk, og det nærmeste, jeg kom til det, var mange ord, ikke et enkelt ord. Jeg ville kalde det en intellektuel og sjælelig helhedsevne til at absorbere verden, og det er ikke et godt udtryk, men han sagde, at udviklingen af denne egenskab er det, der var hans tids vigtigste nødvendighed.

Hvis han var her i dag, ville han sige, åh, min Gud, det er så meget mere nødvendigt i dag, og derfor mener jeg, at ideen om at udvikle denne egenskab virkelig er en udfordring til os i dag. Dette blev på en måde allerede udtrykt af Lessing, der var en slags forudgående generation, der forberedte den tyske, klassiske periode, og i hans æstetiske opdragelse, som han skrev, sagde han, at den vigtigste egenskab er medfølelse, der går lidt i samme retning. Han sagde, at folk burde lytte til og se stor, klassisk drama, for i dramaet kan man ligesom træne sine følelser, for man kan føle større spørgsmål end dem, der findes i ens umiddelbare omgivelser. Schiller skrev dette skønne værk om teatret som en moralsk opdragelse. Han sagde, at, hvis en almindelig person, en bager eller en frisør, går i teatret og ser menneskehedens store skæbne på scenen, og hvis det står skrevet der, må han eller hun identificere sig med personen på scenen og på denne måde blive større end i sit virkelige liv. På denne måde kan man på en legende måde træne den form for følelser, som man virkelig behøver i sit eget, daglige liv. Jeg mener, at dette er noget, vi virkelig må komme tilbage til, for det er grunden til, at man må gå til kulturens højdepunkter, når man forsøger at komme ud af det nuværende forfald.

Dette er i realiteten grunden til, at vi bør beskæftige os med alle disse personer, Schiller, Lessing og andre, for det store spørgsmål er, hvordan mobiliserer vi i menneskeheden netop nu denne indre kraft, der kan få os væk fra afgrunden, og vi står helt klart på randen af denne afgrund. Vi står nu på randen af atomkrig. Vi står midt i endnu et finanskrak, og folk er ikke forberedt. Og det kan måske synes at være en afvigelse, eller ligesom en afledning, at sige, at vi må studere stor, klassisk kunst, og at vi må læse skuespillet Wilhelm Tell. Wilhelm Tell er et

meget vigtigt skuespil, for heri findes den berømte Rütlied, der ligesom er det schweiziske folks forpligtende engagement på det tidspunkt, og næsten er identisk med ordlyden i uafhængighedserklæringen. Eller læse skuespillet Don Carlos, hvor, i den berømte scene mellem Philip II og Markis de Posa, hvor Markis de Posa siger til Philip, vær konge over en million konger, vær ikke en konge, der troner over dine undersåtter, men lad enhver være konge. Det finder jeg er en skøn idé. Enhver bør være konge. Enhver bør være på deres menneskeligheds højeste stadi. Og man går tilbage til disse dramaer, og man finder dér de begreber, der får os ud af det nuværende, lave begreb om mennesket, og jeg mener, at det er meget vigtigt, at vi får en renæssancebevægelse, hvor folk virkelig går tilbage til de højeste niveauer.

For hver renæssance, der nogensinde er indtruffet i menneskets historie, var mulig, fordi folk gik til den foregående periodes højeste udtryk for kultur og ligesom badede i det og absorberede det, og skabte så noget nyt. Det er, hvad vi i dag må gøre.

Beets: Det bringer mig frem til noget, jeg ville bede dig om at forklare lidt mere, og det er kunstnerens rolle. Du har berørt det på forskellig vis, men Schiller havde en meget bestemt idé om kunstnerens rolle og identitet i samfundet. Man kan se et ekko af dette i andre folk. Percy Shelley skrev et meget berømt skrift, med titlen *Til forsvar for poesien*, hvor han sagde, at poeter på enestående vis har evnen til at genspejle skyggerne af fremtiden og bringe dem ind i nutiden, og at poeter derfor er de sande lovgivere. Og jeg mener, at man også ser det på en anden måde i Einstein, der sagde, at forestillingsevnen er vigtigere end kundskab, for det er gennem forestillings-evnen, at man opnår at begribe nye ting, der ikke er en del af den nuværende verden. Jeg tænkte, om du ville forklare noget mere om kunstnerens rolle i denne form for udfordring, som du har udsendt?

Zepp-LaRouche: Schiller skrev et smukt digt; jeg ved ikke, om det er oversat, eller om det er godt oversat. Det hedder *Kunstnerne*, og det er en af de smukkeste hyldeste til, hvordan videnskab og kunst inspirerer hinanden og i realiteten fører til kombinationen af de to, der fører til denne harmoniske personlighed. Han skrev flere teoretiske skrifter om dette, en af dem var kritikken af Bergers digte. Berger var en samtidig poet, og han skrev på denne absolut aristoteliske facon, med at udskrive sin smerte, og med denne frygtelige idé om, hvad poesi ikke burde være. Så Schiller brugte denne anledning til igen at sige, hvad kunstnerens sindelag må være. For eksempel en poet, der vover at bevæge sit publikum, for han siger, at kunstneren har en enestående evne til at bevæge hjertet og nå ind til sjælens inderste bevægethed. Og fordi han har denne evne, må han selv være i besiddelse af den højeste standard, og Schiller kræver, at kunstneren forædler sig selv til at være det ideelle menneske i det øjeblik, han fremfører kunsten.

Hvis man tænker på visse dirigenter eller sangere, der virkelig har bevist, de kunne gøre dette, kunne bevæge folks hjerte, så ved man, at, i det mindste i det øjeblik, de

fremfører deres kunst, så er de menneskeheden. De udtrykker ideen om menneskeheden. Det er ikke nødvendigvis tilfældet hele tiden – de kan gå tilbage og have nogle ... Jeg kender mange mennesker, der fremfører fremragende musik. Jeg har kendt mange af dem i årenes løb. For nogles vedkommende ville jeg ønske, at de kun fremførte musik, for deres skønneste menneskelighed kommer frem i det øjeblik, de gør det. Jeg har givet mange af dem det råd, hør, hvorfor springer du ikke intervallerne over, hvor du ikke er sådan. Det er selvfølgelig en udvikling hen imod fuldendelse. Jeg mener, Schiller krævede, at kunstneren måtte have en absolut sikker viden om, hvad virkningen af ham selv, og hans kunst, var på publikum. Det må publikum frit give udtryk for, men kunstneren skal være sikker omkring det.

Så hvordan løser man dette paradoks? Schiller siger, at det, man vælger at fremføre, må være en universel sandhed; det kan ikke være en eller anden tilfældig arabesk, i total modsætning til Kant, der sagde, at en arabesk er skønnere end noget, hvor man kan se skaberens plan. Det må fremkalde publikums frihed. Så det må være universelt sandt, og det må opmuntre til den indre egen-skab i publikum, der gør mennesket virkeligt frit. Schiller tog dette meget alvorligt; f.eks. i forordet til *Bruden fra Messina*, et skuespil, han skrev, siger han, at det, kunsten skal gøre, er at sætte os fri, ikke kun for et øjeblik, men virkeligt. Han siger, at den person, der går til en koncert eller ser et skuespil, og som bevæges af forestillingens kraftfuldhed, forlader stedet, og denne kraft forbliver i ham.

Jeg fandt, at dette var meget sandt, for når man ser på noget rædselsfuldt, som det såkaldte 'regi-teater', eller denne modernistiske fortolkning af den store, klassiske kunst, eller blot et dårligt skuespil, har det samme effekt på dig, blot i modsat retning. Jeg har fundet, at, hvis jeg – selv, når det kun er som et klinisk forsøg – ser på noget hæsligt, så hemsøger det mig i dagevis. Jeg har disse frygtelige følelser og emotioner og billeder i mit hoved, og det er meget svært at komme af med dem. Dette er grunden til, at Platon, f.eks., tilrådede, at børn ikke engang skulle se de store, græske tragedieforfatters skuespil, for de ville vise hævnmod i familien og blodige tilstande, og han sagde, at børns hjerner ikke skulle præges med en sådan hæslighed. Hvis Platon, eller Schiller for den sags skyld, så vores moderne underholdning, der ikke er andet end blod og sår, vold, pornografi, men mest vold, så ville de sige, hvordan skal børn have en chance for at blive til virkeligt menneskelige væsner, hvis deres hjerner allerede i en ung alder udsættes for overgreb fra denne rædselsfulde underholdning? Så jeg mener, at kunst må være nøjagtig på det niveau, som Schiller kræver. Og jeg mener, at det er muligt, for på den anden side mener jeg også, at Schiller var enig i – jeg har ingen spor, der viser, at Schiller kendte til Nicolaus af Cusa – men i alle hans skrifter ser man en genspejling af den samme ånd, hvor, når man først har smagt sandhedens sødme, skønhedens og sandhedens sødme, så ønsker man sig ingen anden sødme.

Så jeg mener, at, når folk først har adgang til stor, klassisk kunst, og de erfarer den magtfulde virkning, det har på dem, så bliver de lidenskabeligt optaget af det.

Beets: Jeg har endnu et par ting, jeg gerne ville tale om. Det første er, at du talte om udviklingen hen imod fuldendelse, perfektion, og du henviste netop til dette ud fra det individuelle standpunkt, den individuelle kunster over tid. Men det andet er, at, da vi forleden dag diskuterede dette ud fra et samfundsmæssigt standpunkt som helhed, at Schiller hævder konceptet om det ideelle, men det er ikke et fikseret mål. Dette er noget, som samfundet konstant er i stand til at udvikles hen imod. Kunne du forklare dette lidt nærmere?

Zepp-LaRouche: Schiller siger f.eks. i de Æstetiske Breve, jeg har glemt hvor, måske er det det 11. brev, eller så, hvor han siger, at målet er retningen, og at det er nået, når man først går ind i det, eller når man først har valgt det, hvilket lyder paradoksalt. Men det er sandt, for Schiller lærte mange ting fra sig, i sine værker, i sine digte, i sine skuespil; de er fulde af denne idé med, at der findes en indre sammenhæng mellem det skabende, menneskelige intellekt og så universets lovmæssighed. Han skrev endda digte om dette. Han skrev f.eks. dette smukke digt om Columbus, der krydsede Atlanten og opdagede Amerika. Jeg bruger nu mine egne ord, og der er denne formulering, hvor han siger, at, hvad intellektet dannede begreb om, måtte naturen bevise, at det gav. Han siger det på en skønnere måde, end jeg nu gør, men det er denne idé med, at der findes noget i det menneskelige intellekt, der absolut korresponderer til universets love, og at det er det menneskelige intellekt, der driver denne kraft i universet frem, idet vores intellekt udgør en del af universet, og ikke er noget, der observerer eller er noget, der står uden for universet. Jeg mener, at det er dette, der i al evighed vil bevæge mennesket fremad. Schiller var overbevist om, at der er en ubegrænset evne til menneskeheds fuldendelse, til dens perfektion, og jeg mener, dette er absolut sandt. Ser man på historien, så har vi kun historiske optegnelser, der går måske ti tusinde eller fem tusinde år tilbage gennem skrift eller en anden form, der kan opfattes. Jeg mener, det er jo ingenting. Du sagde 'teenager'; men jeg mener, at menneskeheden befinder sig i en fostertilstand, med hensyn til, hvilket potentiale menneskeheden har for at udvikles. [latter]

Beets: Det er en skøn tanke. Jeg håber, det er tilfældet. [latter] Et sidste spørgsmål for i dag, eller et sidste emne, vi kan tale om. I dag er der næsten ingen amerikanere, der kender Schiller, men det har ikke altid været tilfældet. Hvis man går tilbage til det 19. århundrede, så var Schiller særdeles velkendt. I mange af vore store byer findes der statuer af Schiller et sted i bymidten, eller også opførte man hans skuespil i parkerne midt i byen. Hvad skete der? Hvorfor har amerikanere mistet denne store tænker?

Zepp-LaRouche: Jeg tror, som du sagde, at da man fejrede hans hundredeårs fødselsdag i 1859, eller hundre-

deårsdagen for hans død i 1905, var der tusinder af mennesker, der så skuespillene i Tyskland, i Chicago, i Philadelphia og mange andre steder. Og folk elskede virkelig Schiller. Han var den mest elskede, tyske digter nogensinde, og jeg mener, at en tredjedel af amerikanere, iflg. en folketælling i 2012, er af tysk herkomst. Det er ikke så lidt. En tredjedel er en temmelig stor del af den amerikanske identitet. Dette blev desværre fuldstændig fjernet gennem Teddy Roosevelt, fordi man i Amerika havde den anglofile tradition med, grundlæggende set, agenter for Det britiske Imperium, der forsøgte at omstøde den Amerikanske Revolution. Først var der krigen i 1812. Konføderationen var faktisk allieret med Det britiske Imperium, og sluttelig, da Teddy Roosevelt, og senere Woodrow Wilson, bevægede Amerika over til at gå sammen med Storbritannien i Første Verdenskrig, imod Europa, imod Tyskland, ja, så ændredes dette totalt. For, i det 19. århundrede fandtes der ingen professor, der enten ikke selv havde studeret i Tyskland, under Humboldt-systemet, eller også var elev af nogen, der havde studeret i Tyskland. Så den tyske, klassiske kulturs indflydelse var enorm i Amerika i det 19. århundrede, men så var der denne intervention, der virkelig ændrede Amerikas identitet, gennem at gå ind i Første Verdenskrig på briternes side, jeg mener, det var virkelig dem, som den Amerikanske Revolution var rettet imod. Så blev hele ideen om at være tysk forfærdelig. Folk skiftede navn. De havde tyske navne, og de ville ændre dem til at lyde russisk, eller polsk, med dette, desværre, og også med Anden Verdenskrig og den nazistiske rædsel, der var den næste bølge. Så Amerika er blevet afskåret fra de skønneste elementer af sin tradition. Det er min mening, og Amerika vil sandsynligvis ikke rejse sig igen, med mindre man genopdager denne tradition.

Beets: Det er et godt sted at afslutte. Har du noget, du vil sige til vore tilhørere her til slut?

Zepp-LaRouche: Jeg kunne tænke mig, at folk – i har udgivet fire bind med oversættelser af Schiller, som er fremragende oversættelser. Vi har måttet udføre vore egne oversættelser, for, for at kunne udføre en god oversættelse, må man være digter på to sprog. Det er ikke så let, men William Wertz har udført et fremragende stykke arbejde. Vi har fire bind, så hvis folk virkelig ønsker at studere det, ja, så skriv til os og få disse bind, og jeg kan love jer, at I ikke kommer til at kede jer.

Beets: [ler] Godt. Tak til alle vore lyttere. Der vil komme links i videobeskrivelsen til de steder, hvor man kan finde nogle af de oversættelser, der er tilgængelige på [det amerikanske] Schiller Instituts hjemmeside, så vel som til at bestille bindene og påbegynde jeres studie.²

Tak for at lytte med, og mange tak Helga, og på snarligt gensyn.

² Se: Oversigt over danske artikler om Schiller, <http://schillerinstitut.dk/si/?p=3049>